

Jura, Natur og vandmiljø

Hvem har ansvaret for vandløbsvedligeholdelsen?

Vedligeholdelsespligten for vandløb er forskellig alt efter, om der er tale om et privat vandløb eller et offentligt vandløb. For offentlige vandløb har vandløbsmyndigheden vedligeholdelsespligten, mens det for private vandløb er bredejerne.

Viden om

Vedligehold af offentlige og private vandløb

De danske vandløb er opdelt i offentlige og private vandløb. De offentlige vandløb udgør skønsmæssigt 25-30 %. Vedligeholdelsen af disse påhviler kommunerne, som efter vandløbsloven er vandløbsmyndighed. Det er vandløbsmyndigheden, som skal udarbejde regulativer for de offentlige vandløb. Regulativerne fastsætter rammerne for vedligeholdelsens omfang og hyppighed. De private vandløb vedligeholdes af bredejerne.

Kommunerne kan vedtage regulering, der medfører ændringer af vandløbets skikkelse. Det indebærer ændringer af vandløbets forløb, bredde, bundkote eller skråningsanlæg. Denne mulighed er mere vidtgående end den, som bredejerne har rum til. Bredejerne kan alene udføre vedligehold, der ikke ændrer på vandløbets skikkelse. Vedligeholdelsen kan ske ved skæring af grøde, fjernelse af slam mv. Vedligeholdelsen skal sikre, at vandløbene kan benyttes til afledning af vand, men bredejernes vedligehold må ikke have karakter af regulering.

Bredejerne skal kontakte vandløbsmyndigheden i de tilfælde, hvor de er i tvivl om omfanget af vedligeholdelsen. I flere tilfælde vil bredejernes vedligeholdelse alene indebære opsamling af nedfaldent materiale med henblik på, at vandløbet ikke stopper til.

Det er helt afgørende, at bredejerne ikke regulerer vandløb i de tilfælde, hvor de ikke i forvejen har indhentet tilladelse til det af kommunen. Vedligeholdelsen afhænger af, om vandløbet er:

1. åbent og rørlagt
2. åbent
3. rørlagt

For de åbne og rørlagte vandløb skal vedligeholdelsen sikre, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres. For åbne vandløb indebærer vedligeholdelsen, at grødevæksten skal begrænses gennem grødeskæring eller opgravning af aflejret materiale (sand og slam). Den afskårne grøde skal herefter fjernes, medmindre den ikke er til skade for vandløbet. For rørlagte vandløb omfatter vedligeholdelsen, at bredejerne ikke må beplante nær rørlagte strækninger af vandløb, såfremt det er til fare for, at rørledningen beskadiges eller tilstoppes.

Bredejernes mangelfulde vedligeholdelse kan medføre, at der rejses et erstatningskrav for de skader, som den manglende iagttagelse af vedligeholdelsespligten har medført. Dette kan gælde for selve vandløbet, men også for de omkringliggende ejendomme, som har lidt skade ved en eventuel tilstopning eller anden påvirkning af vandløbets vandafledning.

Der kan ligeledes rejses erstatningskrav i de tilfælde, hvor bredejereren har foretaget vedligeholdelse, der har ændret vandløbets skikkelse eller vandføringsevne. Dette vil opfattes som regulering, hvilket kommunen skal give tilladelse til. Billederne herunder viser eksempler på for

hårdhændet vedligeholdelse.

Billede 1: Maskinel oprensning af vandløb, der tidligere har været vedligeholdt gennem manuel grødeskæring. Oprensningen har karakter af regulering, da vandløbets skikkelse er ændret.

Billede 2: Opgravet sten og grus fra bunden af vandløbet. Kun aflejret materiale som sand og slam må fjernes ved vedligehold.

Billede 3: Bundbredden er gravet ca. 3 gange større end tidligere. Vedligeholdelse må ikke ændre vandløbets skikkelse eller vandføringsevne.

Billede 4: Alle træer og buske langs et vandløb er blevet fjernet. Skyggegivende træer og buske langs vandløb må ikke fjernes uden vandløbsmyndighedens godkendelse. Bestemmelserne omfatter beplantninger på 2,0 m brede banketter langs vandløbets øverste kant.

Nedklassificering af offentlige vandløb til private vandløb

Interessen for, hvem der bærer ansvaret for vandløbene, er steget i takt med en tendens i kommunernes praksis. Der har over en årrække været en udvikling i balancen mellem antal offentlige og private vandløb. Der er observeret en tendens til, at kommunerne, som vandløbsmyndighed, har nedklassificeret en lang række offentlige vandløb til private vandløb.

Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderede i en [afgørelse af 19. maj 2022](#), at Nordfyns og Odense Kommunes nedklassificering af et vandløb ikke var lovlig. Det skyldtes, at kommunerne ikke i et tilstrækkeligt omfang havde dokumenteret eller sandsynliggjort, at det omhandlede vandløb kunne overdrages i regulativmæssig stand. Af sagen fremgår det, at Nordfyn og Odense Kommune vurderede vandløbets klassificering på baggrund af en række generelle kriterier udarbejdet af Odense Kommune.

Kriterierne var udarbejdet med henblik på at sikre en ensartet vurdering af, hvornår et vandløb skulle klassificeres som offentligt henholdsvis privat. Kommunen havde desuden fastlagt, at man på baggrund af de fastlagte kriterier skulle foretage en konkret faglig vurdering af vandløbets fremtidige klassifikation. Miljø- og Fødevareklagenævnet forholdt sig ikke til de konkrete kriterier, som Odense Kommune opstillede i forbindelse med klassificeringen. Det betyder, at det er uafklaret, hvorvidt kriterierne er retvisende for vurderingen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet forholdt sig derimod til, at en klassificeringsvurdering skal tage udgangspunkt i en beregningsmodel. Beregningsmodellen skal forholde sig til den faktisk tilkomne mængde regnvand til vandløbet, som er repræsentativ for, hvad der afledes af vand til vandløbet over året.

Klassificeringsvurderingen følger af [bekendtgørelsen om klassifikation og registrering af vandløb](#). Det er tilladt vandløbsmyndigheden at træffe afgørelse om, at et vandløb skal udgå af den hidtidige klasse, jf. vandløbslovens § 10. Bekendtgørelsen fastsætter retningslinjer for, hvornår der kan ske nedklassificering af et vandløb. Et offentligt vandløb kan alene nedklassificeres i de tilfælde, hvor det primært tjener til private formål, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1.

De private formål skal vurderes i relation til de offentlige interesser, som blandt andet omfatter afledning af vand fra offentlige arealer, herunder offentlige veje. Konsekvensen af vandløbenes nedklassificering er, at vedligeholdelsen skal varetages af bredejerne. Bekendtgørelsens bestemmelser indskrænker kommunernes mulighed for selv at opstille kriterier for, hvornår et vandløb kan nedklassificeres.

Vurderingen er underlagt en afvejning af offentlige interesser og private formål, hvilket derimod kan medføre en uensartet praksis i kommunerne.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse supplerer dermed bekendtgørelsens bestemmelser, da den kræver, at en vurdering af nedklassificering tager udgangspunkt i en beregningsmodel. Samtidig opstiller den krav til vandløbsmyndigheden om, at de i et tilstrækkeligt omfang skal kunne dokumentere, at de har vedligeholdt vandløbet i overensstemmelse med regulativets bestemmelser herom. Afgørelsen udtrykker desuden, at der også fra kommunernes side er et ønske om, at der skal ske en mere ensartet vurdering af, hvornår der kan ske nedklassificering af et vandløb.

Emneord

Forvaltningsret

Vandløb

Vandløb (miljøret)

Publiceret: 04. juli 2022

Opdateret: 04. juli 2022

Vil du vide mere?

Malthe Juel Strandby

Juridisk konsulent

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

msta@lf.dk

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S Tlf. 8740 5000
Agro Food Park 15 Fax. 8740 5010
8200 Aarhus N Email info@seges.dk

